

هم کلاسی
Hamkelasi.ir

درس اول: هدف زندگی

نکات برگرفته از کتاب فیه ما فیه مولوی

در عالم یک چیز است که آن فراموش کردنی نیست ← (برترین هدف اصلی یا هدف خلقت یا هدف آفرینش یا هدف برتر)

اگر جمله چیزها را فراموش کنی ← تمام اهداف غیر از برترین هدف

اگر جمله را به جا آوری و آن را فراموش کنی هیچ نکرده باشی ← اگر به تمام اهداف رسیدگی کنی ولی هدف برتر را فراموش کنی زندگی را به هیچ گرفته ای و اتلاف سرمایه عمر کرده ای (عبث، بازیچه، لاعبین)

مثال برای نپرداختن به هدف آفرینش و فقط به اهداف دنیوی پرداختن:

❖ شمشیر جواهر نشان را ساطور گوشت گندیده کردن

❖ دردیگ زرین شلغم پختن

● حاصل چنین خطایی: افسوس و تمسخر

در پس خلقت تک تک موجودات این جهان هدفی وجود دارد (خدا هیچ کاری را بیهوده انجام نداده است، آفرینش آسمان ها و زمین **حق** است، هر موجودی حساب شده به سوی **هدف حکیمانه ای** در حرکت است) ← معلول

زیرا خالق خدایی حکیم است ← علت

کلماتی که بیانگر حکیمانه بودن هدف خلقت است: حق بودن، هدفمند، حساب شده و با برنامه، بی هدف نبودن، بیهوده یا عبث یا باطل نبودن، لاعبین و بازیچه نبودن

گام نهادن انسان در دنیا ← فرصتی برای رسیدن به هدف

امام علی علیه السلام: ای مردم هیچ کس بیهوده آفریده نشده تا خود را سرگرم کارهای لغو کند و او را به خود وا نگذاشته اند تا به کارهای لغو و بی ارزش بپردازد. ← گام نهادن انسان در دنیا فرصتی است برای رسیدن به هدف، **ارتباط معنایی با آیه " و ما خلقنا السماوات والارض و ما بینهما لاعبین ما خلقنا هما الا بالحق"**

دلایل تفاوت هدف انسان با سایر موجودات — ویژگی های خاص انسان و تمایز (تفاوت داشتن) او از سایر موجودات

سه تفاوت (وجه افتراق) انسان با سایر موجودات در رسیدن به هدف:

1. انسان خودش باید هدفش را بشناسد (تعقل)، آن را انتخاب کند (قدرت انتخاب و اختیار)، و به سوی آن گام بردارد (عزم و اراده)

در حالی که گیاهان به صورت طبیعی و حیوانات به صورت غریزی به سوی هدف خود حرکت می کنند.

2. حیوانات و گیاهان استعدادهای محدود مادی دارند ولی انسان مجموعه ای فراوان از استعدادهای مادی و معنوی است. (علت) بنابراین به دنبال انتخاب هدف هایی است که از طریق آن بتواند استعدادهای خویش را به کمال برساند. (معلول)

3. انسان روحیه ی بی نهایت طلب دارد و عطش او در رسیدن به خواسته هایش

- کم نمی شود.
- روز به روز افزون می گردد.
- به دنبال چیزی است که هرگز پایان نپذیرد.
- همیشه در زندگی در حال انتخاب هدف است.

در حالی که حیوانات و گیاهان هدف های محدودی دارند و وقتی به سر حدی از رشد و کمال می رسند متوقف می شوند.

انسان ها در انتخاب هدف های مادی و معنوی با هم اختلاف دارند.

منشا این اختلاف ها ← بینش و نگرش و اندیشه خاص هر انسان (علت برای اختلاف ها) یعنی: اگر کسی کمک به دیگران را ارزشمند بداند و ببیند که این کمک کردن روحیه بی نهایت او را سیراب می کند و پاسخ گوی استعدادهای مختلفش است سعی می کند به دیگران کمک کند و کسی که شهرت را عامل رسیدن به این نتایج می داند سعی می کند همه مسیر زندگی خود را در مسیر رسیدن به شهرت قرار دهد. (پاسخ فعالیت کلاسی صفحه 16)

علت نیاز به ملاک و معیار در انتخاب هدف ← برای اینکه بتوانیم با نگاهی درست هدف های خود را انتخاب کنیم و عمر خود را برای رسیدن به آنها صرف کنیم.

معیار انتخاب هدف اصلی ← هدف اصلی باید همسو با میل بی نهایت طلبی و استعدادهای متنوع انسان باشد.

پاسخ تدبر صفحه 18

- برخی هدف ها و دلبستگی ها محدود و پایان پذیر هستند و تنها پاسخگوی برخی از استعدادهای مادی ما هستند. (آیه 18 سوره اسراء)

- اگر کسی این هدف ها را به عنوان هدف اصلی برگزیند ممکن است به مقداری از آن برسد. (آیه 18 سوره اسراء)
- اگر کسی فقط این هدف ها را انتخاب کند به مقداری از آن می رسد ولی در آخرت هیچ نصیب و بهره ای ندارد. (آیه 18 سوره اسراء)
- برخی هدف ها پایان ناپذیر و همیشگی اند و پاسخگوی استعدادهای مادی و معنوی بیشتری در وجود ما هستند. (آیه 19 سوره اسراء و آیه 60 سوره قصص)
- اگر کسی این هدف ها را به عنوان هدف اصلی برگزیند و برای رسیدن به آنها تلاش کند به هدف خود خواهد رسید. (آیه 19 سوره اسراء و سوره بقره آیه 202)
- هدف های پایان ناپذیر همان هدف های اخروی هستند. (آیه 19 سوره اسراء و آیه 60 سوره قصص)
- هدف های پایان پذیر همان هدف های دنیوی هستند. (آیه 18 سوره اسراء و آیه 60 سوره قصص)
- اصل قرار گرفتن هدف های اخروی مانع بهره مندی انسان از نعمت های دنیایی نمی شوند. (سوره بقره آیه 202)
- اگر هدف های دنیوی اصل قرار گیرند مانع رسیدن به هدف های اخروی می شوند. (آیه 18 سوره اسراء و سوره بقره آیه 200)

نتیجه: برنامه ریزی انسان باید در بر گیرنده اهداف اخروی و اهداف دنیوی باشد و به گونه ای تنظیم شود که اهداف اخروی اصل قرار گیرند و هدف های دنیوی فرع و تابع آنها باشند.

اهداف دو نوع اند:

- ✓ هدف های اصلی (نامحدود، پایان ناپذیر، اخروی) مانند: خدمت به خلق خدا، تلاش برای نشر دین، شهادت طلبی و ...
- ✓ هدف های فرعی (محدود، پایان پذیر، دنیوی) مانند: رسیدن به جاه و مقام، قهرمانی در یک رشته ورزشی، کشف اسرار جهان و ...

نکاتی مهم در مورد اهداف:

- هر دو خوب می باشند و برای زندگی ما ضروری هستند.
- هدف های فرعی را به جای هدف های اصلی نباید قرار دهیم.
- آن قدر به اهداف فرعی دل نبندیم که مانع رسیدن ما به اهداف اصلی شوند و ما را از رسیدن به کمالات باز دارند.
- در رسیدن به اهداف دنیوی مرتکب گناه نشویم و آن قدر سرگرم آنها نباشیم که از زیبایی های پایدار باز بمانیم.
- اصل قرار گرفتن اهداف اخروی مانع بهره بندی انسان از نعمت های دنیایی نمی شود.
- اگر هدف های دنیوی اصل قرار بگیرند مانع رسیدن به هدف های اخروی می شوند.

بررسی صفحه 19

اهداف و دل‌بستگی های فرعی

دل‌بستگی به مال و ثروت

مقام آوردن در رشته های ورزشی

نقش آفرینی در رشته های هنری

اهداف و دل‌بستگی های اصلی

اطاعت امر خدا و بندگی او

کمک به مظلوم برای رضای خدا

احترام به پدر و مادر برای اطاعت امر خدا

هدف جامع ← هدفی که دربر گیرنده اهداف دیگر است و رسیدن به آن مساوی با رسیدن به تمام اهداف دیگر است. هر چه هدف جامع تر در برگیرنده اهداف بیشتر. (چون که صد آمد نود هم پیش ماست، با یک تیر چند نشان زدن)

هدف برتر ← برترین و کامل ترین هدف اصلی که بتواند پاسخگوی ویژگی های "بی نهایت طلبی" و "متنوع بودن استعداد های انسان" به طور کامل باشد. (انتخاب افراد زیرک)

مثلا بی نظیر بودن امام علی علیه السلام در صفات کمالی با توجه به انتخاب هدف برتر و تلاش برای رسیدن به آن.

برترین هدف اصلی

← تقرب و نزدیکی به خدا (نزدیکی حقیقی)

زیرا نامحدود است و کمالات و خوبی هایش حد و اندازه ندارد و هر خوبی در جهان از او گرفته شده است. و روح پایان ناپذیر انسان را فقط او می تواند سیراب کند و زمینه شکوفا شدن استعدادهای مادی و معنوی انسان را فقط او می تواند فراهم نماید.

افراد زیرک با انتخاب خدا به عنوان هدف اصلی هم از بهره های مادی دنیا استفاده می کنند و هم چون تمام کارهای دنیوی خود را برای رضای خدا انجام می دهند جان و دل خود را به خدا نزدیک کرده و در نتیجه سرای آخرت خود را آباد می سازند. (من کان یرید ثواب الدنيا فعند الله ثواب الدنيا و الاخره)

شرط رسیدن به این هدف بزرگ

← همت بزرگ و اراده محکم

ای دوست شکر بهتر یا آنکه شکر سازد خوبی قمر بهتر یا آنکه قمر سازد؟

ای باغ تویی خوش تر یا گلشن و گل در تو یا آن که برآرد گل صد نرگس تر سازد؟

ای عقل تو به باشی در دانش و در بینش؟ یا آن که به هر لحظه صد عقل و نظر سازد؟

پیام شعر: چون خدا خالق تمام موجودات و خوبی ها و کمالات و خودش این کمالات را به طور نامحدود دارد پس فقط شایسته است او هدف نهایی و برتر انسان باشد.

قل ان صلاتی و نسکی و محیای و مماتی لله رب العالمین

بگو نمازم، تمامی اعمالم و زندگی و مرگ من برای خداست که پروردگار جهانیان است.

موضوع: انتخاب برترین هدف (عبودیت و بندگی و تقرب به خدا)

پاسخ تدبر: 1. اطاعت از دستورات خدا از راه اطاعت از قرآن و اهل بیت علیهم السلام

2. برنامه ریزی و مراقبت بر اینکه زمان را به غفلت نگذرانیم.

پاسخ اندیشه و تحقیق صفحه 23

1. هر چه انسان هدف جامع تر و کامل تری را انتخاب کند به هدف های بیشتری می رسد پس شایسته است که بالاترین هدف یعنی تقرب و نزدیکی به خدا را به عنوان برترین هدف اصلی انتخاب کنیم تا به هدف های پایین تر دیگر به هم برسیم.

2. الف. زیرا مومنان هدف برتر؛ یعنی تقرب و نزدیکی به خدا را هدف اصلی خود قرار می دهند و با انتخاب این هدف برتر به هدف های فرعی و اصلی دیگر هم می رسند.

ب. چون این فرد هدف فرعی را به جای هدف اصلی قرار داده و بر اساس قرآن و عقل زیان کرده است زیرا ممکن است برای رسیدن به ثروت به هر کاری دست بزند.

3. خیر زیرا اهداف فرعی مانع رسیدن به اهداف اصلی نیستند قرآن نیز بر این مطالب تاکید دارد

4. کسی که هدف زندگی خود را انتخاب نکرده است نمی تواند برای زندگی خود برنامه ریزی کند اول باید در زندگی اهداف خود را مشخص کنیم بعد آنها را دسته بندی کنیم و بر اساس اهداف اصلی یا فرعی بودن برای خود برنامه ریزی نماییم.

نمونه سوالات درس اول

1. حق بودن آفرینش آسمان ها به چه معناست؟ به معنی هدف دار بودن خلقت آنهاست.

2. آیه " وما خلقتنا السماوات و الارض و ما بینها لاعبین ما خلقتناهما الا بالحق " بر چه موضوعی دلالت دارد؟ هدف مندی جهان خلقت و عبث نبودن آن

3. گام نهادن انسان در این دنیا به چه دلیل است؟ فرصتی است برای رسیدنش به هدف.

4. علت تفاوت هدف انسان با موجوداتی همچون گیاهان و حیوانات به چه دلیل است؟ ویژگی های خاص انسان و تمایز (تفاوت داشتن) او از سایر موجودات

5. منشاء اختلاف انسانها در انتخاب هدفها در چیست؟ بینش و نگرش و اندیشه خاص هر انسان

6. شعر چون که صد آمد نود هم پیش ماست بیانگر چه موضوعی است؟ هدف جامع هدفی است که دربر گیرنده اهداف دیگر است و رسیدن به آن مساوی با رسیدن به تمام اهداف دیگر است.

7. شرط رسیدن به بالاترین هدف چیست؟ همت بزرگ و اراده محکم

8. خدا هیچ کاری را بیهوده انجام نمی دهد زیرا او است. حکیم

9. نام دیگر هدف های اصلی، هدف های است مثال: (هدف های نامحدود، پایان ناپذیر، اخروی مانند: خدمت به خلق خدا، تلاش برای نشر دین، شهادت طلبی و ...)

10. نام دیگر هدف های فرعی، هدف های است مثال: (هدف های محدود، پایان پذیر، دنیوی مانند: رسیدن به جاه و مقام، قهرمانی در یک رشته ورزشی، کشف اسرار جهان و ...)

11. درستی یا نادرستی جملات زیر را تعیین کنید.

الف. این که انسان به دنبال چیزی است که هرگز پایان نمی پذیرد بیانگر استعدادهای متنوع در انسان است. غلط

ب. حیوانات و گیاهان هدف های محدودی دارند و در حدی از رشد متوقف می شوند. صحیح

پ. علت اصلی اختلاف در هدف های انسان ها تنوع گسترده ای است که در هدف های دنیوی و اخروی وجود دارد. غلط

ت. بدترین نوع دوری، دوری از خداست. صحیح

12. تفاوت انسان با گیاه و حیوان را از نظر اهداف و راه رسیدن به اهداف را بنویسید.

1. انسان خودش باید هدفش را بشناسد، آن را انتخاب کند، و به سوی آن گام بردارد در حالی که گیاهان به صورت طبیعی و حیوانات به صورت غریزی به سوی هدف خود حرکت می کنند.

2. حیوانات و گیاهان استعدادهای محدود مادی دارند ولی انسان مجموعه ای فراوان از استعدادهای مادی و معنوی است. بنابراین به دنبال انتخاب هدف هایی است که از طریق آن بتواند استعدادهای خویش را به کمال برساند.

3. انسان روحیه ی بی نهایت طلب دارد و عطش او در رسیدن به خواسته هایش نه تنها کم نمی شود بلکه روز به روز افزون می گردد او به دنبال چیزی است که هرگز پایان نپذیرد انسان همیشه در زندگی در حال انتخاب هدف است. درحالی که حیوانات و گیاهان هدف های محدودی دارند و وقتی به سر حدی از رشد و کمال می رسند متوقف می شوند.

13. انسان برای انتخاب صحیح هدف به چه چیزی نیاز دارد؟ چرا؟ ملاک و معیار - تا بتواند با نگاهی درست هدف های خود را انتخاب کند و عمر خود را برای رسیدن به آنها صرف نماید.

14. خداوند در قرآن چه معیار برای اهداف درست تعیین فرموده است؟ چرا؟ اهداف پایان ناپذیر را در زندگی اصل قرار دهیم زیرا اصل قرار گرفتن هدف های اخروی مانع بهره مندی انسان از نعمت های دنیایی نمی شود ولی اگر هدف های دنیوی اصل قرار گیرند مانع رسیدن به هدف های اخروی می شوند.

15. "من کان یرید ثواب الدنیا فعند الله ثواب الدنیا والاخره" بیانگر چه مطلبی است؟ افراد زیرک با انتخاب خدا به عنوان هدف اصلی هم از بهره های مادی دنیا استفاده می کنند و هم چون تمام کارهای دنیوی خود را برای رضای خدا انجام می دهند جان و دل خود را به خدا نزدیک کرده و در نتیجه سرای آخرت خود را آباد می سازند.

16. دو دسته اهداف انسان را نام ببرید و برای هر کدام مثالی بزنید. هدف های اصلی (نامحدود، پایان ناپذیر، اخروی) مانند: خدمت به خلق خدا، تلاش برای نشر دین، شهادت طلبی و ...

هدف های فرعی (محدود، پایان پذیر، دنیوی) مانند: رسیدن به جاه و مقام، قهرمانی در یک رشته ورزشی، کشف اسرار جهان و ...

17. در انتخاب اهداف مختلف چه چیزی را باید مورد توجه قرار دهیم؟

* هر دو خوب می باشند و برای زندگی ما ضروری هستند.

* هدف های فرعی را به جای هدف های اصلی نباید قرار دهیم.

* آن قدر به اهداف فرعی دل نبندیم که مانع رسیدن ما به اهداف اصلی شوند و ما را از رسیدن به کمالات باز دارند.

* در رسیدن به اهداف دنیوی مرتکب گناه نشویم و آن قدر سرگرم آنها نباشیم که از زیبایی های پایدار باز بمانیم.

* اصل قرار گرفتن اهداف اخروی مانع بهره بندی انسان از نعمت های دنیایی نمی شود.

* اگر هدف های دنیوی اصل قرار بگیرند مانع رسیدن به هدف های اخروی می شوند.

18. برترین هدف چه ویژگی دارد؟

* دربر گیرنده اهداف دیگر است و رسیدن به آن مساوی با رسیدن به تمام اهداف دیگر است.

* پاسخگوی ویژگی های "بی نهایت طلبی" و "متنوع بودن استعداد های انسان" به طور کامل است.

19. چه هدفی کامل تر است؟ هدفی که بیشتر بتواند پاسخگوی ویژگی های "بی نهایت طلبی" و "متنوع بودن استعداد های انسان" به طور کامل باشد.

20. هدف نهایی انسان چه باید باشد؟ چرا؟ تقرب و نزدیکی به خدا زیرا خداوند نامحدود است و خوبی هایش حد و اندازه ندارد و آفریننده خوبی های جهان است و فقط رسیدن به او می تواند روح پایان ناپذیر انسان را سیراب کند و زمینه شکوفا شدن استعدادهای مادی و معنوی انسان را فقط او می تواند فراهم نماید.

21. منظور از تقرب و نزدیکی به خدا چیست؟ این نزدیکی مکانی و ظاهری نیست بلکه منظور نزدیکی حقیقی است یعنی با کسب خوبی ها و زیبایی ها به خدا نزدیک شویم.

22. افراد زیرک اهداف خود را چگونه انتخاب می کنند؟ افراد زیرک با انتخاب خدا به عنوان هدف اصلی هم از بهره های مادی دنیا استفاده می کنند و هم چون تمام کارهای دنیوی خود را برای رضای خدا انجام می دهند جان و دل خود را به خدا نزدیک کرده و در نتیجه سرای آخرت خود را آباد می سازند.

چند نمونه سوال کنکور از این درس

الف- بیت زیر به دنبال انتقال کدام مفهوم به مخاطب است؟

"ای باغ تویی خوش تر یا گلشن و گل در تو یا آن که برآرد گل، صد نرگس تر سازد"

1. انسان در زندگی خود همواره در حال انتخاب هدف است.
2. برخی با خوبی ها و زیبایی های درون خود به دنبال هدف می گردند.
3. برخی از هدف ها به گونه ای هستند که هدف های دیگر را نیز در بر دارند. ☆
4. افرادی هستند که به حیات دنیوی راضی شده اند و به آن آرام گرفته اند.

ب- در فرایند هدف کدام آیه شریفه مصداق "یک تیرو چند نشان" است؟

1. قل ان صلاتی و نسکی و محیای و مماتی لله رب العالمین
2. من کان یرید ثواب الدنیا فعند الله ثواب الدنیا والاخره ☆
3. و من یتوکل علی الله فهو حسبه ان الله بالغ امره
4. و ما خلقت الجن و الانس الا ليعبدون

ج- برای انتخاب صحیح هدف ها و دل بستن به آنها، کدام فرایند لازم است؟

1. هر فرد با بینش و نگرش خاص خود باید به سراغ هدفی برود و آن را انتخاب کند.
2. تنها هدف هایی باید انتخاب شوند که میل بی نهایت طلبی درون انسان را آرام کنند.
3. باید ارزش هدف ها مشخص شود و متناسب با ارزشی که دارند به آنها رتبه داده شود ☆

4. هدف های زندگی به اصلی و فرعی تقسیم شوند و فقط هدف های اصلی مورد توجه قرار گیرند.

د- آیه مبارکه "و ما خلقت السماوات و الارض و ما بینهما لاعبین" بیانگر ... بوده و دست یافتن به پاسخ سوال ... بسیار مهم و حیاتی است.

1. هدفمندی جهان - "انسان ها برای چه آفریده شده اند؟"☆

2. علم و حکمت خداوند - "چه چیزی روح جاودان انسان را سیراب می کند؟"

3. هدفمندی جهان - "چه چیزی روح جاودان انسان را سیراب می کند؟"

4. علم و حکمت خداوند - "انسان ها برای چه آفریده شده اند؟"

ه- بازتاب نداشتن هدف زندگی و خلقت انسان ها چیست؟

1. بالارفتن احتمال ابتلا به گمراهی و سقوط در وادی ضلالت

2. رو آوردن انسان به اهداف غریزی و طبیعی و عدم استفاده از اختیار

3. از دست دادن سرمایه های بسیار با ارزش و عدم امکان به دست آوردن مجدد آنها☆

4. استفاده درست از عقل و خرد و نرسیدن به سعادت اخروی و دنیوی